

Abonnement pour un an.

300 piastres

Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:

"IDJTIHAD," Constantinople.

Téléph. St. 865

XXIIème ANNÉE

1927, 15 Janvier No220

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ ایک [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدا یسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

بغال اوغلندہ « اجتهاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکینچی سنہ

نومرو ۲۲۰-۱۵ کانون ثانی ۹۲۷

صحنه فعاليتلری

فکری مرکز

پياله

احدهاشم بکک مجموعۀ اشعاريدر پيله وشعرى حقننده
مجموعه لدرده يازيلان تنقيد ويا تقدیرلری کورمه ميه
او قومامايه چوق اتمام ايتدم . هيچ برتأثير آلتنده قلامه يي
مراد ايتدم . شمدي پياله يي تماماً او قوم، داهاطاتلي بر تعبير
ايله نوش ايتدم . طعم ولذتی تازه ايکن پياله نك دماغمده و دماغمده
حاصل و ترك ايتديكي ذوق صيغاني صيغانه قيد ايتك
فقط قيصه جه قيدم ايتك ايسته يورم ؛ كوچو جوك كتابك
باشنده شعر حقننده بض ملاحظه لر عنوانيله اولدوڭجه
اوزون وصيقي مطالعه لر وار . هاشم بکک شعري ناصل
آكلاديني آكلاتيور . آكلاشيلير، كه هاشم بکک شعر حقننده
فكرلری وار فقط ظن ايد يورم ، كه بوشاعرك ايچون
اي بر قوت دكلدر ؛ اعتقادجه شاعر نه قدار آز شعوري
اولورسه او قدار قوتلي و تام شاعر اولور . شاعر بوكسك
بر « اوتومات » در ، الك زياده تحت الشعوري ايله ياشايان

اولورسه بو هيئتك چيغيرندن چيقان تماشا سيلني اصل
ياتاغنه چويرمك . عزمنده اولديني آكلاشيلير . فقط
صوك زمانلرده تماشا فعاليتلری يرير قاينا يوب سون
صوقاباره جقلىرينه بکزه ديكي ايچون بو خصوصده شمديدن
بويوك اميدلره دوشمك ايسته ميوروز .

(طوب قاپو محفلي) نده كچن هفته نزيه و نسبة منتظم بر
قونشرويلدي . محفلي ايچون نافع اثرلر كتميله حاضر لانه مقدمه
اولان بو هيئتك مساعيسي علاقه ايله تعقيب ايده جكيز .

(كنج صحنه) : متواضع و نمايش سز مساعيليله منتظم
تورنه لريله فرخده ، مكريكوي ، قاضيكوي ، اسكدار
و بشكطاشده جدی تمثيلار و يرمش اولان چالشقان
وصيمي صنعت عاشقارندن مركب (كنج صحنه) نك
اسكيسندن چوق قوتلي بر تشكليه تمثيللره باشلايه جفني
خير آلدق . چالده حق شه سز مقدس و فياض بر اشتغالدر .
يالکيز موفقيتلريني كورمك ايستديكمز بو كنجلره
توصيه مز شودر كه امكلىرينك اكلنجه و هوأيات اغورنده
هدر اولماسنه دقت ايتسينلر . بو ضرره دوشمه مك
كندى لارنده در .

تماشا عالمزده صوك كونلرده بك جالب دقت ديدى
قوديلر اولدى . ذاتاً تماشا مز اوليله ييلدزلى بر كوكه
بکزه در كه على الدوام سياه و قورقونچ بلوطلر ك سيرانكاهيدر .
مثبت مستقر و مستمر بر سعي تماشا مزه و تماشا جيلر مزه هوز
نصيب اولما مشدر .

دارالبداييع هيئت ادبيه سنك امضا صاحب ارندن
بعضيلرينك قناعت و آرزولری خلافه امضالری اوستنده
مطبوعاتده نشر ايدلمش اولان بياننامه سى خيلي جاذب
و موجب عبرتدر . ذاتاً بزم قناعت مزجه تماشا در دلر مركز
مز منلشمه سنه بو عنعنوی هيئت ادبيه ذهني سببيت
وير مشدر . اجرا قدرتي حائر اولميان هيئت ادبيه لردن
نه كي بر فائده بکله نمكده اولديني آكلاياموروز . ايش
دونوب دولاشوب تمثيل هيئتك - شه سز مسلكي اولمق
اعتباريله داهاسالم اولان - قرارينه قالدقن صوكره
هيئت ادبيه لرك معناسز و لزوم سز لني ميدانده در . صكره
شهر امانتك حمايه ايده جكي هيئت اوزرنده داهاجوق
اداري ومالى بر مراقبه سى اولمالي و هيئت تمثليه كنديسي
ماده حمايه ايدن شهر امانته بر مسئوليت ووظيفه ايله
مكلف و مربوط اولما ليدر . « خفيف ادبيات » رواج
ويرمك ايسته ميه ين شهر امانتي نفوذ و اجرا صلاحيتي
مفقود هيئت ادبيه لرك باشارامد قلری ايشي مضبوط بر
پروغرام داخلنده حمايه ايده جكي بر هيئته سس سزجه
كورديره بيلير .

(دارالبداييع) خفيف و صودن ادبياتله اوغرا-
شمدينه بر دليل اولمق اوزره اسمى و شهرتي ييللردن
بري ديالرده دولاشان سون قنديللری تمثيل ايد يور .
بايقوش مؤلفك صحنه يه چيقان ايكنجى منظوم اثرى
اولان بو تمثيل حقننده كي مطالعه لر مزي بونسخه يه يتيشديرمك
امكاني يوقدر .

(تورك تياتروسى) : ملي صحنه نك بر استحالهي
اولديني سويله ين و تماشا حيات مز ايچون يكي بر تشك
اولميان تورك تياتروسى (عشق اولومى) عنوانى و بو
موسمك ك كوزل تحليلكار و اجتماعى بر پيه سنى تمثيل
ايتدى . بو تمثيلي متعاقب اثرلر ك انتخابنه بر معيار اولاجق

نم دیوشمه کوره شعرده هیچ بر صفت ملترم اولمالی در .
سته فان مالارمه Stéphane Mallarmé

Une dentelle s'abolit

Dans le doute du jeu suprême

A n'entr'ouvrir comme un blasphème

Qu'absence éternelle de lit

کیبی سوزلرده کی معناسزلنی تقدیر معناسزلق در .
مهمیت کوزلک کنیسنده بولونورسه کوزل در .
فقط اونا خارجدن کتیریلوب شوراسنه بوراسنه طاقیلمش
وصوتولمش ایسه روحی جلب ایتمز دفع ایدر .

Albert Samin هیچ مهم دکلدر . معناسی

روشن اولمایان تک بر مصرای یوقدر، معظم بر منبع کیبی در:

براق صوبی داخلی بر تضیق ایله خارجه آنلار کوزی

وقولاغی مست و مسعود ایدر . اونک Symphonie

héroïque ی نه مونس نه حاکم آهنگ ایله نجان ایدر!

هاشم بک شعر حقدنه کی ملاحظاتی بالخاصه وضو-

حسنزلق و مهمیت محوری اطرافنده دوندورویور و نهایت

« حاصلی شعر رسولک سوزلری کیبی ، مختلف تفسیراته

مسعود بروست و شمولی حائر اولمالی در » دیور؛ بو حکم

و قرارنده اشتراک ایتمدیکم بر کله واردر که (اولمالی) که سیدر .

نجه بو کله نك یزنده بر «در» اولمالیدر . «حائر اولمالی» دکل

«حائر در» دنیلسه ییدی دوغرا و اولوردی . اکر رسولر سوزلری

الزاماً مهم سویله مش اولسه لردی اونلر او زمان شارلانلار،

دولاندر یخیار، ساخته اطوار، عادی ، صویسز ، صوسز

و آتش ساز خاص عادیه اولور لردی . حالبوکه رسوله الله

طرفندن بر تفریر ویرلشدر، حقت عدالتک، قارداشنگ،

مرحتک وبالخاصه وبالخاصه مرحتک نفخه سنی بونفیر ایله

اوزاقلره ایصال ایدر جکسین دنیا مشدر ، بومعظم امری

آلان جان ایچون آرتق هیچ بر ملاحظه، نه مبهمیت ، نه

وضوح ، نه مکافات، نه مجازات، نه چارمیخه کریمک ، نه

دیری دیری یاقیماق اندیشه سی یوقدر . منبع بویلاشیار

بیلیرمی ؟ حرارت و نور منبعی کونش ایچون اندیشه بولونا

بیلیرمی ؟ اووالره، اشجاره، نباتاته، بغدایله حیات ویردیکی،

صوسزلرک صوسزلقلری تسکین ایتدیکنی، آرلره چیچک

و چیچکلر ، شکر ویردیکنی، هیچ بر شکران بکله مکسزین

و بوفیض نعمتاری رایکان ایتدیکنی بیلیمکسزین کونش

بولنری بابار؛ شاعر اولسه اولسه .

بر موجوددر . « شاعرک لسانی نثر کی آکلاشما
ایچون دکل ، دیولمانی اوزره وجود بولمش موسیقی ایله
سوز آره سنده ، سوزدن زیاده موسیقی به یاقین ،
متوسط بر لساندر «دیور : Paul Verlaine
De la musique avant toute chose .
مصرایله باشلايان Art poétique ی بونی سویله مشدر . وعینی
منظومه ده Verlaine

Il faut aussi que tu n'ailles point
Choisir tes mots sans quelque méprise :
Rien n'est plus cher que la chanson grise .
Où l'Indécis au Précis se joint

دیهرک هاشم بک مراد ایتدیکنی اتمام ایتشدر . هاشم بک بر آرز
صوکره : « نثرک مولدی عقل و منطق ، شعرک مولدی
ایسه ادراک منطقه لری خارچنده ، اسرار و مجهولاتک
کیجه لری ایچنه کومولمش ، یالکز منور صولرینک
ایشیقاری کاه و بیکاه افق محسوساته عکس ایدن قدسی
واسه سز منبدر . .

دنیه بیلیر که شعر نثره تحویل ایدیلهمه یین نظمدر .
دیور . شاعرک « معنالی » اولماقدن اول دها نیجه اندیشه لری
واردر که اونلره نسبتله معنا و وضوح شعرک آنجق اهل
اولمایانه کوره قورولمش خارجی بر جبهه و جداری
تشکیل ایدر . . « حکمنی ویر مکده در . آکلاشمه
کوره بو معصیب بر حکم دکلدر . شاعرک هیچ بر
اندیشه سی اولماق وصف میزی در . او ، اشتغال ایتمز اشتغال
ایدر : بر کون « حالا شعر لرله اشتغال ایتدیکنی
کور ییورم » دین بر دوستمه بو حالا آتس و هیجانک
یانور دیمکدر . زیرا شعر ایله اشتغال دکل اشغال
اولونور دیمشدم . هاشم بک عینی دیباجه سنده ، شعر
حقدنه کی فکر لری ایضاحه تخصیص ایتدیکی نسبة
اوزون دیباجه سنده بهوده اشتغال ایتدیکنی کنیلمکندن
ادراک ایدر که نیشاعر شعری، نه صنعتکار، صنعتی تفسیر و ابضاح
ایده مز « دیور و بوضو رتله بو صحیفه به تقدم ایدن صحیفه لره
یازدیغک بهود « تزید سواد » اولدیغی ، عادتا بر
سوق طبیعی ایله سویله یور .

شعرده مهمیه فضله بر قیمت ویردیکی کورولور .

قارئین کے ملاحظہ کی :

[عیناً]

اجتہاد ۱۵ کانون اول ۱۹۲۶ تاریخ کی نسخہ بندہ دو - ستارمیں نین توفیق بک بریتی ایلہ بر قطعہ سنی اوقودم . بکا بوبوک ، تاثر لر حس ایتدین قطعہ سنی شودر :

دینزدہ ادب ، حیا آرما
صانہ دنیادن عارلانیر کیدرز
سرحد انقلاب موته قدر

جہل ایچندہ یووارلانیر کیدرز .

پت ایلہ قطعہ نک آراسنہ بردہ شو جہلہ صیقہ شدیرلمش :
« لایحیاء فی الدین » .

بندہ کز اولجہ « لایحیاء فی الطب » صورتندہ بر جہلہ کورم شدہم . « لایحیاء فی الدین » ی یکی کوردم . برنجی جہلہ تقوی جائز عد ایدیلہ میہ جک بر طاقم سوزلرک اضطرر طی ایلہ سویانہ بیلا جکینی ، ازائہ سی غیر جائز بعض اقسام وجودکدہ ینہ اویلہ بر اضطرار ایلہ کوستریلہ بیلا جکینی بیان مقصدیلہ تشکیل ایدلشدیر صانیرم .

« لایحیاء فی الدین » صورتندہ بر سوز وارسہ اولنکدہ دیگر جہلہ ایلہ افادہ ایدیلن معنارلہ مشابہ معانی افادہ سنی ایچون سویانہ مش اولدینی آشکاردر .

سز پک ای بیلیرسکیز کہ تعصب اسنادیلہ مؤاخذہ ایدلسی انصافہ توافقی ایتیمہ جک کیسہ لردم وپک حرارتی تجدد طرفدار - لردنم . استاتول ، از میر رسائل ادبیہ سی ، غزتلری ایلہ نشر ایدیلن یازیلرمدہ ناجبا ، مضر تعصب لردن ، نہ قدر اوزاق بواندینمی پک ای کوسترمشدر .

بو کون ابتدائی برمرستہ دہ درستی حاکمہ مالک اولانلر بیلا شرقک عمرانی ، تعالیمینی ، عامک ، فنک شعاعہ فیوضاتہ مستغرق اولان غربدہ ، اونی مدنی دستورلریلہ بوبوک ، بوبوک فائدلر تأمین ایدن اختراعاتندہ آرامق لازم کلا جکینی بالطبع تسلیم ایدلرلر . عنایتک چوروک قیملرینہ صارفلدن دہ طبعی چکینیرلر .

آچیقجہ سسویلیورم کہ بندہ کز ضعف اعتقادندن وحی اعتقاد سزلغندن دولای کیسہ سی شایان تحقیر عد ایدہم . بیلیرم کہ ایانان ایانمقدہ ، ایانماندہ ایانامقدہ مضطر در . معنویتہ مربوط قناعتلر بک ارانہ ایتدیکی تخالف بو آنہ قدر آراحدہ منافرت حصوانہ سبب اولادی وسز مرتبہ علمیہ کزک ہر کجہ مسلم اولان یوکسکلککنہ مغرور اولہرق بی مؤاخذہ ونجھیل ایتدیکز .

روح ہنوز بکرمی بش یاشندہ در ،

باقہ صایلمدہ جوشان آفرہ ؛

بونفیری بانا دست حق ویردی :

ناخہم کیدہ جکدر پک اوزفلرہ .

دیہ بیلیر . شاعر ایچون بو قدار « شعور » دہ فضلہ دکدر . ہاشم بک شعریلر کلا جک نسخہ دہ و تحلیل اولونا جاق .

9 کانون ثانی 927 اجتہاد نوی

عبداللہ ہوروت

مفط استاد ! پک ای بیلیرسکیز کہ اعتقاد سزاق باشقہ ، اساس اعتقاد ایلہ معتقدلری استغفار دہ باشقہ در .

آغیر براتہای متضمن اولان او قطعہ بی اوقومق بی متاثر ایتدیر . شوکادہ امین اولو کز کہ آفریقانک حالا قویوہ بر وحشت ایچندہ بولونان یرلرندہ کی ابتدائی ادیانک بیلا خوار کورولہ سنی تصوب ایتم . بوندن ینہ تاثرلر دیوارم .

نین توفیق بک یوقاریدہ دہ عرض ایتدیکم کی ہم دوستلرمدن و ذکاسنہ ، عرفانہ حرمت ایتدیکم ذواتندر . حساسیت مغرطہ کندیسنی عشرتہ تنوم اضطرابہ مجبور ایتدی ، اودہ ایچدی ، ایچدی ، موازنہ دن اوزافلاشدی .

بو کونکی حالیلہ وداعی تاثر تقویہلہ ہر کمینی متاثر ایدن توفیق بیلیورسکیز کہ حالا طوبط طاشندہ در و یازدینی قطعہ دن دولای کندیسنہ عنایت توجیہی انصاف ایلہ قابل تالیف دکدر . بندہ کز شو مکتوبی شایان قبول بر مودرتہ مالک اولان او ناکم ، پریشانال شاعری مؤاخذہ قصیدلہ ذکل ، شہولی متوسع بر سوزینک اجتہادہ کپیرلہ سستدن دولای سزہ عرض تاثر مقصدیلہ یازیورم . فاضل حکیم !

توقای زادہ

روم ایلہ حادری

شکیب

اجتہاد : اگر نالہ زن نیزنک بو یازیسنی طوبط طاشندن کلہ سہیدی در ج ایدیلہ بندہ معنا اولمازدی .

جنوم آغلامادہ حال ہوشیارانہ

خرابہ زار جنوم کولر بو عمرانہ

دعش اولانلرک وبا دینلرک ہر سوزی نظر حکمندہ بر ساحہ تبعدر . ینہ طوططاشندہ بر دوفتور اورخان رضا واردر .

اوندزدہ بر مکتوب آلدق . مجروح و مضطرب یوکسکلکاری طامیش بر روحک طبقہ طبقہ تشریحی عرض ایدر .

« مجلس جاناندہ چاقدم طوطط طاشندہ کوزلہ دم »

مصراعی محتوی بیتنی یازدقدن صوکرہ قطعہ نک ، اینستہ دیکی قادر مستحسن اولسون ، درجندہ توہم اولونان خسار قالمشدر . جہان جنون بلکہ جہانلرک ک جاذب و آتشی در .

(لوندرہ) دارالفنونی امراض عقلیہ مدرسی بولونش اولان Maudsley ک فرانسیزیہ Le crime et la folie

آدیہ ترجمہ ایدیلن کتابی ہمہ حال اوقولک . طبابتک اک فلسفی وادی شعبہ سی امراض عقلیہ قسمیدر . غیر شعوری

وجدانلر پردہ پردہ آچیلر و ادراکک باصقیمی آلتندن دیشاری فیرلار و بو فیرلایشک ہر حرکتی عصرلری حکایہ ایدر .

ژدنی و جنون اکثریا ہم حدوددرلر و بولرک یکدیگرلرینہ تداملری نادر دکدر . بر کنج شاعر ، بوندن اوتوز بش

سنہ اول (جنون) آدی بر منظومہ بندہ :

جنون او زلزلہ سی کائنات ادراکک

باشمدہ صیغہ سیدر بر حیات ادراکک .

دعشدی . طب و حکمت کوزیلہ باقینجہ اورتہ دہ استنحایہ محل اولاجاق برشی یوقدر اعتقادندہ ز . طبی بر حادہ قارشیدنہ بز

« لایحیاء فی الطب » کدہ بر حدیث شریف اولدیندہ تردد یورولمور .